

Emily Itami

Lyrický příběh o lásce
a ohromující pohled
na střet starých a nových
tradic v současném Tokiu.
RED

Kaligrafie zlomu

Host

Přeložila

Tereza Marková Vlášková

Brno 2022

Emily Itami

Kaligrafie zlomu

Fault Lines

Copyright © Emily Itami 2021

First published by Phoenix, London

Cover design by Mumtaz Mustafa

Cover photograph by Tsuguaki Abe

Cover picture by CloudyStock/Shutterstock.com

Translation © Tereza Marková Vlášková, 2022

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2022
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1332-1 (PDF)

ISBN 978-80-275-1333-8 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1334-5 (MobiPocket)

Věnuji T, S a J, jako ostatně všechno

1

Celá ta situace s Kijošim začala dávno předtím, než se vůbec stal součástí mého života. Podobně jako kaligrafie začíná ještě předtím, než se na papíře objeví první černý tah. Začíná tím, že si malíř (nebo malířka — jenže v této zemi je to téměř bez výjimky malíř) připraví svitek a štětce a roze-mele barvivo, nebo dokonce ještě dřív, když ho napadne, co vůbec chce malovat. O obraze tedy bylo rozhodnuto, barvivo je rozemleté, malířova ruka připravená k tahu.

Z čehož by se dalo soudit, že to bylo nevyhnutelné, že na samotném Kijošim vlastně nezáleželo, že na jeho místě mohl stát kdokoliv. A že já coby umělkyně, jejíž nepřiliš hvězdná kariéra dávno upadla v zapomnění, jsem čekala na kohokoliv, kdo se zrovna namane. Většinou věřím, že nikdo jiný než Kijoši nepřicházel v úvahu — že nebýt jeho, můj život by pokračoval stejně jako předtím a já bych bez problémů odolala jakémukoliv pokušení sejít z cesty. Jsou ale i dny, kdy se snažím na celou tu ubohou patálii zapomenout, směju se sama sobě, aby to bolelo trochu míň, dny, kdy věřím, že jsem ten dům z karet vystavěla především

já svým slaboštvím a s Kijošim to absolutně nesouviselo. Nebyl snad Romeo pouhé čtyři dny předtím, než se zabil kvůli Julii, k zbláznění zaláskovaný do Rosaliny? Co záleží na jméně? Tím klukem zmítaly hormony, bylo předem dané, že začne šilet po jakékoliv mladinké krasavici, která mu přijde do cesty. Je nutné rozebírat, která to nakonec byla? (Ale tohle je přece vrcholný milostný příběh! O předurčení, o osudu, o lásce větší než život!) Co je to vlastně láska? Co je to láska cojetoláska

cojetoláskacojeto láskaha ha

ha

ha

ha.

Aki mívá stavy, při nichž se dá v podstatě sledovat, jak nad ním hormony na minutu až dvě přebírají nadvládu a on vyplazuje jazyk a kroutí hlavou a pobíhá po místnosti, jako by měl blechy. Úplně jako pes v říji. Jeho tátu jsem zažila dělat totéž, byť je to těžko představitelné, když ho dnes vidíte, jak trůní, důstojně a naprosto klidně, za svým obřím stolem ve své obří kanceláři. Třeba je to nakažlivé, třeba to od svého manžela a syna můžete chytit, protože poslední dobou mívám tytéž pocity poměrně často, to nutkání točit se dokola jako pes, co se honí za vlastním ocasem, klást sama sobě hloupé otázky a pokoušet se je třepáním dostat z hlavy.

Pokoušet se je třepáním dostat z hlavy proto, že — jak mi tuhle připomněla jedna reklama v tokijském metru — *Jaký si to uděláš, takový to máš!* Byla to reklama na prací prášek, díky němuž budete plout v bělostných splývavých šatech po modré obloze. Nebo možná na přípravek proti zácpě nebo na životní pojištění. Těžko říct. V metru bývá vám vždycky nejtolerantnější, ba dokonce emocionálně

nejovlivitelnější — to ta skrytá hrozba, že umřu při země-třesení. Skutečnost, že linka Nanboku vede nejhloběji položenými tunely ze všech tokijských linek, mě zrovna neuklidňuje: netuším, jestli se tím pravděpodobnost zřícení všech stěn zvyšuje, nebo naopak snižuje, a nikdo mi na to nikdy nedal jasnou odpověď. Jakožto od pravé Tokijky se ode mě očekává, že budu tomu strašlivému geologickému zlomu, jenž se táhne přímo nad linkou, čelit s plachým úsměvem a vkládat bezmeznou důvěru do všech těch chatrných výlezů, které jsme si tu vymysleli na ochranu, to je mi jasné, ale stejně mi pokaždé, když se v té plechové krabici řítím některým podzemním tunelem, probleskne hlavou neodbytná představa desetimetrové stěny cunami, jejíž zkázu dokoná závěrečná vlna.

Ale zpátky k tématu — v tomhle zranitelném stavu mě ta reklama na prací prášek proti zácpě rozhodila. Napřímila jsem se na sedadle jako antilopa vylekaná nečekaným zašustěním křoví (nebo jako žena, která se domnívá, že se ji někdo právě pokusil osahávat) a přinutila jsem se v duchu zformulovat onu tisíckrát omílanou myšlenku, tentokrát výjimečně jasnou, že vedu báječný život. A že se vážně musím vzpamatovat, přestat se hrabat v minulosti, kterou stejně nezměním, a být vděčná. Možná se vrhnout na nějakou tu meditaci a dobrovolnické aktivity, přečíst si něco od Daisakua Ikedy, vypěstovat bonsaj, víc se usmívat. Přestat se chovat jako typická Tokijka, která s kajícím výrazem přelétává mezi povinnostmi a cílovými stanicemi a při každé příležitosti okamžitě způsobně usne, aby dokázala, jak je plně vytížená. A v mém případě taky přestat polohlasně anglicky nadávat, což tedy s tokijskostí vůbec nesouvisí.

Mám všechno, mám dokonalý život: krásné děti, krásného manžela, krásný byt. Víím to a taky víím, jaké mám

štěstí. Víím, že sebemenší zafňukání je jenom jedna velká trucovitá póza obyvateľky vyspělé země. Odteď budu šťastná, pošlu své démony k šípku a budu se chovat tak, aby se všichni kolem mě usmívali. Zasvětím tomu celý svůj život, veškerou energii, protože za těchto okolností nic jiného nepřichází v úvahu.

Vzhledem k tomuto nadcházejícímu obratu, vzhledem k tomu, že odteď už budu žít pouze ve znamení titulních písni z anime celovečeračků a s úsměvem servírované sladké křupavé bulky, si ale nejdřív budu muset ještě naposledy z plných plic zařvat. Asi jako když se chystáte na dietu, při níž jsou povolené pouze nattó a strouhané sladké brambory, a večer předtím si dopřejete kyblík z KFC. Poslední obrovský záchvat vzteku, při němž za uširvoucího jekotu vyháším z kočárku všechny hračky, a pak už navždycky budu hodná holka.

2

Možná to začalo právě tehdy. Toho úterního večera, kdy jsem přemýšlela, že skočím z balkonu, zatímco si Tacuja pročítal na mobilu pracovní e-maily.

Výhledu z našich balkonů se nic nevyrovná. Z našeho bytu, který se nachází ve třicátém druhém patře čtyřicetipatrového domu připomínajícího obří verzi rozehrané partie jenga, máme vstup hned na několik balkonů. Když jsme se sem nastěhovali, chytala mě při pohledu dolů závrať a Akimu se už během prvního týdne povedlo najít dostatečně malého angličáka, který by se dal prostrčit škvírou mezi skleněnými panely, takže jsem jako přimražená hrůzou čekala, jestli historka o tom, jak někdo hodil penci z Eiffelovky a zabil tím nějakého nešťastníka procházejícího pod ní, analogicky platí i pro angličáky shozené z dvaatřicátého patra. Naštěstí dole zrovna nikdo nešel, takže jsem si tento fyzikální zákon zatím v praxi neověřila.

Terasa se vstupem z obývacího je ideální zašívárna na cigaretu. Když jsou děti konečně v posteli, stačí zatáhnout žaluzie a stoupnout si stranou od prosklených dveří, aby

na mě zevnitř nebylo vidět. Jako bych se na chvíli vypařila. Přímo přede mnou, jen o desítky metrů níž, se nachází hotel Ókura s bezpočtem oken zalitých zlatým světlem, v nichž občas zahlédnu obchodníky nebo milence, a v nejvyšším patře koukám na starodávně vyhlížející taneční sál s třpytivými lustry. Při pohledu rovnou dolů jsou vidět důmyslně rozvržené ulice lemované sakurami — zelenými neviňátky, jež se v jediném kouzelném okamžiku na jaře zcela promění a vybuchnou v oblaka tylu. Výhled protíná pulzující neonová arterie v podobě dálnice a za ní pak nesčíslné množství mrakodrapů vytváří v potemnělém městě souhvězdí svítících oken, desítek tisíc lidských životů zahrnujících všechny ty tajné sny, tiky, oblíbená jídla a problémové tchyně. Poblíž našeho domu stojí ještě další dva činžáky, jejichž obyvatelům hledíte opravdu rovnou do oken, a pokud to děláte večer co večer, máte z toho nekonečný němý seriál. Je tam rodina, která v kuchyni preferuje osvětlení jako na pitevně, a taky prázdný pokoj o něco níž, obehnaný červenou koženou pohovkou a neustále osvětlený lampou. Podle mě to bude neoblíbený služební byt, ale Tacuja je přesvědčený, že je to „společenská místnost“ luxusního nevěstince. V jednom z nejvyšších pater se nachází byt zápaďáků, kteří jsou jeden jako druhý, věčně se sprchují a vypravují na tah, a pod nimi bydlí pán v obleku, který se přes týden vrací pozdě a k smrti utahaný a v neděli ráno sedává nahý na balkoně.

Jsem hrozně ráda, že hluk dopravy a věčné tlachání (jestli se to tak vůbec dá nazvat — tohle je čtvrt výlučně pro zámožné, takže veškeré rozhovory, včetně těch na chodníku, se odehrávají skoro šeptem) doléhá do takové výšky pouze jako uklidňující šum na pozadí, skoro jako by tady šumělo moře. Člověk si tu připadá, že má hvězdy na dosah

ruky a země je hrozně vzdálená, takže si můžu nalhávat, že se nacházím přesně na půli cesty. První potáhnutí z cigarety, vychládající krev v žilách, nakopávající doušek ledově vychlazeného šóců a nekritický, tlumený dech města. Ta úleva!

Onoho úterního večera stál Tacuja na terase, výhledu si vůbec nevšímal, zachmuřeně civěl na modře podsvícený displej mobilu a pošukovával u toho palcem. Já se výjimečně nacházela za rohem, na balkoně u ložnice, kam Tacu neviděl, a pod večerní oblohou jsem si na okamžik sedla obkročmo na zábradlí. Asi na vteřinu, možná ani to ne, mi to vážně přišlo jako dobrý nápad. V milisekundě, kdy jsem začala přenášet váhu na nohu zvenčí zábradlí, a druhá noha tudíž zůstala příšerně bezprizorně viset ve vzduchu, jsem se vši silou vrhla zpátky do bezpečí. Žádný Leonardo DiCaprio s nakřáplým hlasem, který by mi nabízel pomocnou ruku, se v okolí nenacházel; jediný hrdinský zachránce, byť se tedy jednalo pouze o záchranu mého hloupého zadku, jsem byla já sama. Skončila jsem na hromádce na zemi, s jednou nohou nahoře, ponožkou zaháknutou o konec zábradlí. Srdce mi bušilo tak rychle, že jsem mu nestačila s dechem, což by platilo o komkoliv, komu by najednou zcela reálně hrozilo, že se zřítí z dvaatřicátého patra na betonový chodník. Bolela mě hlava, jak jsem se praštila o dlaždice. Kráva všech krav, fakt že jo.

Dál jsem ležela na zemi a bušení srdce zpomalovalo. Zavřela jsem oči a zaposlouchala se do neměnného šumu dálnice. Zvuk rychle jedoucích aut by asi na nikoho neměl působit relaxačně. Kamionáci s nákladem ryb od pobřeží, dodávky zboží ze satelitních městeček, rodiny mířící na víkend ven z města, mimoměstští s rádiem na plné pecky a vidinou domova. Pomyšlení, že i kdybych skočila, na tom monotónním vrčení aut by to nic nezměnilo, ve mně nastolilo

takřka zenový klid, jakým by na mě měl dýchat spíš vánek v bambusovém lese a nikoliv melodické zvuky městského okruhu. Venkovani by se bezesporu zděsili a moji zálibu by označili za stejně ujetou jako zálibu těch, co chodí utrácet do maid café ve čtvrti Akihabara, jenže já jsem navzdory svým kořenům skrz naskrz holka z města.

Otevřela jsem oči a chvíli zblízka zírala na odtokový žlábek, z něhož, jak jsem přesvědčená, kdysi vylezl šváb, kterého jsme našli v obýváku. Slyšela jsem, že ty potvory umějí za určitých teplot i lítat, a vzhledem k tomu, že v létě se Tokio mění v rozpálenou pec, se člověku musí v jednom kuse zvedat žaludek. Vyhrabala jsem se na všechny čtyři, vyhákla ponožku ze zábradlí a přitom jsem si nejspíš něco natáhla ve stehně. Krabí chůzí jsem se přesunula k oknu do ložnice, vstříc šóců z mrazáku a koupeli, a přidržovala se u toho skleněného zábradlí, své někdejší únikové cesty a nynější záchranné sítě.

Jak vám asi z celého popisu došlo, nebyl to plánovaný pokus o sebevraždu. Spíš naprostý záchvat nepřičetnosti, který našťestí nikdo neviděl, fyzické zhmotnění toho řevu, který mi zní v hlavě a občas začne být natolik ohlušující, že bych si nejradši provrtala do lebky díru. Rozhovor, který tomu nedotaženému ukončení vlastního života předcházal, probíhal následovně:

„Tacu, nemohl bys mi pomoct pověsit prádlo?“

Tacuja krátce zvedl hlavu od telefonu, do něhož čuměl rozvalený na pohovce, zhluboka si povzdechl, cosi neurčitého zamručel a zase se vrátil k displeji. Já se vrátila k prádlu, naježená vzteky. Po marné snaze úhledně přikolíčkovat mokré prostěradlo jsem předmětem doličným mrskla o zem a vrátila se k pohovce. Jen jsem stihla otevřít pusku a on po mně střelil pohledem, v němž se zračila odporná

směs pocitů: podrážděnost, lítostivý soucit, smutek, rezignace, opovržení.

„Proboha,“ ulevil si polohlasně, zmizel na můj oblíbený balkon a zavřel se tam.

A já se zjevně rozhodla vrhnout z druhého balkonu. Nebo možná jenom skočit — „vrhnout se“ zní hrozně přehnaně, jako by oproti tomu obyčejný skok byl docela rozumným počinem. Vážně jsem to nechtěla udělat, jenom jsem potřebovala utéct, zamířit někam, kde nebude Tacuja, a nechat mu to vyprané prádlo na zemi, ať si s ním sakra poradí sám. Potom jsem hodlala pochodovat tam a zpátky po našem druhém balkoně, možná s cigaretou, a potom jsem začala toužit, aby přišel a omluvil se mi nebo aby se zeptal, jestli jsem v pořádku, ale na to bych nikdy myslet neměla, protože to se nikdy nestane, a i kdyby se to stalo, stejně bych mu něco odsekla a odstrčila ho, a při té myšlence se mi v krku udělal knedlík a oči se mi zalily slzami atd. atd. A potom se ten vnitřní řev rozjel na plné obrátky. Asi by nebylo od věci dodat, že ten večer jenom podtrhl, v jak nepřilíš blaženém svazku s Tacujou žijeme, a snad by se i dal nazvat prologem k tomu, co následovalo s Kijošim.

„Nepřilíš blažený“ je podle mě přiléhavé označení. Nesahala bych po výrazech typu „příšerný“ nebo „pekelný“ — občas to teda příšerné je, ale Tacuja se nechová o nic hůř než běžný japonský sararíman. Co do skutečně opovržených prohřešků je vlastně svatý. Nezpíjí se pravidelně do němoty (občas samozřejmě jo, ale kdyby to nedělal, měla bych ho o dost míň ráda), nežije jenom pačinkem, nerozhazuje rodinné peníze za rychlá auta, nebo dokonce hostesky, tím jsem si jistá. Nebije mě, nemá žádné divné sexuální choutky, a když už se vidí s dětmi, platí za milujícího tátu. Nevídá je sice nijak často, ale který otec ano? A je v dobré kondici.

Nebýt toho, že ho tak trochu nenávidím, rozhodně by se mi zamlouval. Suma sumárum, sotva bude někdo ochotně naslouchat mým bouřlivým steskům ohledně muže, který mě bere maličko jako samozřejmost a mohl by některé věci formulovat laskavěji.

Když jsem o incidentu na balkoně vyprávěla Kijošimu, podala jsem to jako vtípnou historku, na kterou jsem si náhodou vzpomněla, v níž chyběla zmínka o prádle a jež nedokazovala nic víc než to, že jsem šíleně spontánní, a on se řehtal tím svým hurónským, neskrývaným smíchem a plácal dlaní do stolu. Potom si ale zajel rukou do krátkých černých vlasů na zátylku, což dělal, kdykoliv mu něco zavdalo důvod k obavám nebo když netušil, co si počít, a k mému překvapení mi tím připomněl Akiho. Položil ruku na moji a stiskl ji. Měl suchou a teplou dlaň; potáhl z cigarety, elegantně změnil téma a já věděla, že mu nemusím nic vysvětlovat. Ještě dneska se občas přistihnu při myšlence, že mu něco musím říct, čistě abych si mohla vychutnat, jak několika pravdivými slovy dokáže proměnit tragédii ve vtíp, nebo abych zase slyšela ten jeho úžasný smích.

Další známkou toho, že s mým manželstvím není všechno tak docela v pořádku, byly slzy. Nevysvětlitelná přecitlivělost, třeba když Eri nebo Aki začnou vyvádět jenom proto, že si nazuli boty obráceně nebo že chtěli večeři na talířích jiné barvy. Pokud něco takového nastane a můj pohár trpělivosti zrovna není naplněný až po okraj, takže si musím jít zařvat do polštáře, přitáhnu si tu vzlykající hromádku neštěstí na klín a pokusím se zjistit, v čem je jádro pudla. Nedostatečně chápatý učitel ve škole? Hádka s kamarádem nebo kamarádkou? Něco, co by nespravilo pomazlení a pořádný spánek? Řešit to formou pomazlení by mě asi v životě nenapadlo, kdyby nebylo Cassie a Michaelsonových —

v japonských rodinách se nic takového nepěstuje. Když začaly v dětství kypět emoce ve mně, naši se na mě usmáli, poplácali mě a zlehka do mě šťouchli, ale prvního objetí jsem se dočkala až v šestnácti, během svého prvního pobytu v New Yorku, kdy mě přepadl stesk po domově a paní Michaelsonová mě jakoby nic sevřela ve své teplé, voňavé náruči. Při představě, že mě někdo soucitně obejmě, je mi do breku ještě dnes.

Na slzy mě dřív neužilo. Když se mi stalo něco, co šíleně bolelo, prostě jsem dělala jakoby nic, zasunula to v sobě co nejhlouběji a se stoickým klidem pokračovala dál. Zvláštní kategorii představoval rok nebo dva po narození obou dětí, kdy jsem měla pocit, že ať už mě předtím od zbytku světa dělilo cokoli, nyní to ze mě někdo serval a já jsem po celém povrchu těla dokonale porézní. Veškeré emoce světa pulzovaly v trýznivě zářivých barvách a já je nedokázala odfiltrovat. Brečela jsem u televizních reklam, při prvních krůčcích svých dětí, nad starými lidmi v supermarketu i holubími námluvami v parku Jojogi. Tacu si myslel, že mi přeskočilo. A svým způsobem měl pravdu — starou, zocelenější Mizuki nahradila houba nasávající nesčetněkrát silnější dojmy. Čas a spánek mi naštěstí část mého někdejšího brnění navrátily, takže jsem zhruba do doby před rokem prožívala dokumenty o divokých zvířatech i fotografie cizích dětí, jak se sluší a patří.

Ovšem v těch měsících předcházejících Kijošimu... Z vlastní zkušenosti vím, že brečet při běhání je hodně obtížné. Asi je to teda lepší, než když brečíte neskrývaně a můžete u toho dýchat, ale polykat knedlík v krku, když se zároveň pokoušíte běžet, se opravdu nedá. V přízemí našeho domu je nóbl prosklená posilovna, kde na obrazovkách na běžeckých pásech pouštějí americké kanály, protože

v téhle čtvrti bydlí spousta cizinců. Přepínám tam a zpátky ze CNN na MTV, nemůžu se rozhodnout, která z těch dvou stanic je méně realistická a poslední dobou — k mému znepokojení — ani u které z nich je menší pravděpodobnost, že se rozbulím jako želva. Připadám si duševně labilnější, když koukám na těžký úděl civilistů ve válkou zmítaných zemích, nebo na pomíjivost mládí a času, nepřilíš přesvědčivě ztělesněnou rotujícími bělochy?

Když mě záchvat pláče přepadl naposledy, došlo mi, že mám zavedené závaží na posílení pánevního dna, protože bych se ráda vyhnula inkontinenci, a úplně jsem v duchu viděla, jak ze mě vyklouzává a jako prťavý připínák se usazuje v mých rychleschnoucích legínách. A najednou jsem se chichotala a přemáhala pláč zároveň, takže jsem vypadala a sama si připadala, jako bych se dusila, a nakonec jsem z běžeckého pásu spadla se zamotanými končetinami, rudá až za ušima a s očima podlitýma krví. Naštěstí jsem byla tak zpocená, že nebylo poznat, co jsou slzy, co nudle a co pot, a ostatní usoudili, že jsem to přehnala a mám náběh na infarkt. Což mi nevadí — když si o mně ostatní myslí, že mám nulovou fyzičku, je to pro mě zjevně přijatelnější, než aby si na mě ukazovali jako na bláznivou ufnukanou závislačku na cvičení.

Toho dne mě dostal klip k písničce „Sparkle“ od Radwimps z filmu *Kimi no na wa*. To kvůli představě, že by člověk mohl mít někoho neustále po boku, a naivní víře v lásku, která překlene čas i fyzickou vzdálenost. Ve svém skutečném životě bych se ušklíbala jak nad nesmyslným názvem kapely, tak nad bizarní zápletkou v podobě výměny těl a tvrdila bych, že koncept „sprízněné duše“ je nerealistický a nepraktický. Tedy ne že bych se někdy vůbec přiznala, že tu písničku znám; musím brát ohled na Eri, která

by se za mě styděla. Ovšem takhle na běžeckém pásu, se sluchátky na uších, na veřejném, ale přesto zvláště soukromém místě, jsem při pohledu na kreslené teenagery, doprovázené Radwimps, Bump of Chicken a Edem Sheeranem, potlačovala zcela nepochopitelné, upřímné vzlyky. Když už jsem v té trapné šarádě sestávající z běhu a polykání slz nedokázala pokračovat, v klidu jsem se přesunula do sauny, kde jsem deset minut poslouchala vážnou hudbu a předstírala, že se nic z toho nestalo.

Rozumným řešením by bylo, abych do té posilovny přestala chodit nebo se aspoň přestala dívat na MTV. Jenže já se rozumem bohužel nikdy dvakrát neřídila. Ačkoliv tyto své sklony skrývám pod maskou někoho, kdo se dokonale ovládá, řekla bych, že moje rozhodování probíhá stejně, jako když se praštný pes honí za vlastními kulkami. Ačkoliv já mám to štěstí, že v sobě mám dostatek japonskosti a s ní související potřeby „nějak vypadat“, aby tyhle moje zvířecí pudy zůstaly skryté pod hezounkým pozlátkem.

Pozlátko na našem manželství se taky třpytí poměrně hezky. Tacuju v práci pravidelně povyšují, já nosím na stůl domácí jídla a starám se, aby děti vypadaly k světu. Dokonce ani Tacujova matka, která jinak dokáže s jistotou stopařského psa vyčmukat cokoliv vymykajícího se bezúhonné konformitě, nedokáže říct, co přesně se jí na mně nezamlouvá. Snad aura, která je úplně jiná než aura Tacujovy sestry, již mám sice ráda, aby bylo jasno, ale jejíž snaha o co nejpovednější domácí koláčky daifuku je zcela upřímná. Ke smůle mě tchyně se vnoučata chovají slušně (více méně), doma mám naklizeno a za myšlenky mě stíhat nemůže. Zatím.

3

S Tacujou jsme spolu šestnáct let. Tak dlouho, že zanedlouho už budu moct pyšně či nevěřičně konstatovat: strávila jsem s ním víc než polovinu života. A vybrala jsem si ho zatračeně pečlivě. Víím, že chlubení není nic hezkého, ale myslím to vážně — rozhodně nebyl jediným uchazečem. Možná proto jsem byla tak naštvaná, protože jsem si uvědomila, že jsem si vybrala zmetek, že jsem se zkrátka rozhodla špatně. Jistý hlásek mi našeptává, že po takové době, po dvou dětech, po tolika probdělých hodinách a při japonské pracovní době je to nevyhnutelné, ale to já slyšet nechci. Kdybych byla pracující žena, mohla bych změnit místo, požádat o povýšení, něco — cokoliv — udělat. Kdybych zůstala v New Yorku, mohla jsem mít všechno, že? Jenže já jsem japonská manželka v domácnosti, což je řádné, tradiční zaměstnání na celý život, a tam si kolegu můžete vybrat pouze jednou jedinkrát.

Domnívala jsem se, že jsem si zvolila dobře — víc než deset let jsme společně uléhali do postele, před spaním si povídali, v zimě se k sobě tiskli. Všechny tyhle maličkosti, znáte to. Dneska si Tacuja přečte noviny, případně

při procházení pracovních e-mailů zkoukne baseballový zápas, a pak zamíří do postele sám, ještě předtím si rychle vyčistí zuby, aniž se usměje, aniž opravdu vnímá svůj odraz v zrcadle, a padne do postele, kde ho pak najdu už spícího, otočeného na druhou stranu a s jednou rukou nad hlavou.

Když k tomu došlo poprvé, bylo mi ho líto. Tokijské pracovní tempo je šílené, a co ho povýšili, byl v kanceláři nepřetržitě alespoň duchem, a fyzicky to nebylo o moc lepší. Děti ho jinak neznaly. Dělal jsem všechno, co se ode mě očekávalo: zůstávala vzhůru, dokud se nevrátil, vařila, nestěžovala si, posílala mu fotky, když mu uteklo první hlasité zasmání, první slůvko, první krůčky jednoho z dětí. Otázku práce jsme probrali ještě před svatbou, respektive jsem si to aspoň myslela, ale možná to ve skutečnosti byl rozhovor o něčem úplně jiném. Tacu tehdy bědoval, že svého tátu skoro neznal, protože pracoval od nevidím do nevidím, a záviděl mi, že já jsem svého tátu vídala prakticky kdykoliv, byť jenom díky tomu, že měl obchod přímo v domě a já se mu věčně pletla pod nohy. Bylo ode mě naivní předpokládat, že když vyjádříte nechuť vůči nějakému chování, tak se dokážete vzepřít všem rodinným i společenským zvyklostem, jež vás nutí zařídit se stejně.

Myslela jsem si, že se nám Tacu vrátí, dokonce jsem byla odhodlaná popasovat se i s tou jeho pracovní dobou, jen když bude po jeho příchodu domů všechno jako dřív. Jenže nebylo, a mně začínala docházet trpělivost. Veškerou energii vkládal do práce, domů se vracela jenom slupka, zamračený cizí chlap, který se choval pomalu jako v hotelu a promlouval na nás jediné tehdy, když se mu něco nelíbilo nebo jsme mu nějak překáželi.

Nějakou dobu mě to štvalo tak moc, že jsem spřádala plány, jak ho donutím, aby se probral. Chodila jsem si lehnout

spolu s ním, nebo jsem ho dokonce po svém příchodu budila a nadávala mu, jaký nadělal nepořádek, přestože jsem posledních patnáct hodin uklízela po dvou mnohem menších lidech. To si jako neuvědomuje, že celé dny dřou stejně jako on? Čím byl rozmrzejší, tím víc jsem na něj ječela a on se nejdřív tvářil znuděně a odsekával mi a nakonec začal dokončovat myšlenky za mě, čímž mě dokonale ponížil — a stejně se nic nezměnilo. Navíc nepochopil, že mu ve skutečnosti říkám: „Chybíš mi, potřebuju tě, nenechávej mě v tom samotnou.“ A protože to nepochopil, přestala jsem mu to říkat, a teď zkrátka uklidím kuchyň, dám si cigáro a v posteli se k němu rovnou otočím zády.

Takového křiku — doslova nám to zachránilo vztah. Je to totiž přesně ten způsob komunikace, kterou všichni doporučují k dosažení fungujícího manželství.

Cestou, na jejímž konci mě čekala ztráta dobrého jména (haha, měla jsem ho vůbec někdy!?) či ztráta domácího štěstí, jsem se nevydala z toho důvodu, že mě tak trochu dojímal MTV nebo že se můj manžel odmítal zapojit do péče o domácnost. Řekla bych ale, že obojí signalizovalo trable na obzoru. Obojí představovalo olupující se fasádu a rozbitá okna mého domova. Některé domy vydrží stát věčně — kousek od mého rodiště se nachází vesnice, jejíž obyvatelé postupně zestárli a zemřeli, a přesto je pořád součástí svého údolí, roky netknuté. Tajfuny, zemětřesení, parná léta a sníh se na domech sice podepsaly, ale ony stojí dál. Mohla jsem se zachovat stejně, mohla jsem pokračovat donekonečna a vykašlat se na to, že bych na svůj život posílala demoliční četou. Můj průměrný život ženy v domácnosti, byť trochu skřípající a místy se trhající, mi k tomu nezavdával pádný důvod. Jenže potom jsem potkala Kijošiho. A on mi ten důvod zavdal.

4

Dívám se Laurencovi do obličeje a silou vůle se snažím soustředit na to, co říká, a nikoliv na neobvyklou barvu jeho očí. Jsou zelené a já si umím živě představit, jak vytržštěně by na ně zírala babička, kdyby je viděla. Obáčan se s Cassie Michaelsonovou sice nikdy osobně nesetkala, ale když jsem jí prozradila, že má modré oči, reagovala silně podezřívavě — co proboha jedla, zajímalo ji, že se jí takhle zbarvily?

Sedíme s Laurencem za prosklenou výlohou knihkupectví spojeného s kavárnou, které se nachází naproti mrakodrapu Roppongi Hills a kde se už rok a půl několikrát týdně scházím s klienty. Pracuji jako takzvaná mezikulturní konzultantka neboli průvodkyně onou exotickou zemí zvanou Japonsko. Dostala jsem se k tomu přes svoji okouzlivou francouzskou kamarádku Eloise, která sice v době našeho seznámení v Tokiu žila a pracovala už několik let, ale pořád předpokládala, že všichni kolem ní hovoří stejně přímočaře jako Pařížani, a nechápala, odkud se berou ta věčná nedorozumění. Uvedla pár příkladů a mně bylo hned jasné, odkud vítr vane — slyšela totiž „ano“ i ve chvíli, kdy její japonští

přátelé a kolegové říkali „ne“. Když se Japonec zadívá kousek před sebe a vydá ze sebe chápavé, zdánlivě souhlasné zamručení, znamená to „ne“. Když vaši otázku zopakuje jinými slovy nebo přitaká, že to cítí stejně, znamená to „ne“. A pak je tu ještě nejsrozumitelnější možnost, která však lidi ze Západu mate ze všeho nejvíc, totiž že sama odpověď „ano“ často znamená „ne“ — jasné, zjevné, nevyvratitelné „ne“. Eloise moje vysvětlení natolik nadchlo, že si to nedala vymluvit a musela mě představit svému manželovi coby vysvětlení toho, proč jeho kolegové po příjezdu do země trpí takovým kulturním šokem. Tu práci jsem vzala, abych se dokopala zase si procvičovat angličtinu a abych se nezbláznila. Vážně dělám, co se dá.

Dneska už se můžu pochlubit poměrně stálým přísunem klientů zoufale toužících po návodu, jak k smrti neurazit každého, na koho narazí (jste-li na pochybách, zujte se a sedněte si), a po pár užitečných frázích. Kromě toho ještě provádím zmatené manželky amerických a britských hlavounů po supermarketech a učím je, jak omylem nekoupit čistič na protézu místo zubní pasty, a vysvětluju jim, co se dá nebo nedá jíst syrové. Většinou se mi zamlouvají. Připomínají mi New York a to, o kolik jednodušší je vyjádřit se v angličtině a jaké to je prozkoumávat neznámý svět. Přesto se postupem let čím dál víc pojaponšťuju, zdá se mi, ale to je asi nevyhnutelné. Byli lidi ze Západu vždycky takoví prostácci, takoví zmatkaři? Vážně musí být člověk génius, aby postřehl, že v tomhle městě například nikdo před desátou hodinou večerní nekřičí a že na veřejnosti, zejména v hromadné dopravě, je záhodno spíš šeptat? Že když budete v chrámu žvýkat, sotva si tím získáte něčí přízeň? Že se tu přechází zásadně po přechodu a na zelenou? Nevím, kdy jsem se začala tolik podobat vlastní matce.